DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)
8. februar 1996 *

I sag C-202/94,

angående en anmodning, som Gerechtshof, Hertogenbosch (Nederlandene), i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende straffesag mod

Godefridus van der Feesten

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EFT L 103, s. 1),

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.-P. Puissochet, og dommerne J.C. Moitinho de Almeida og C. Gulmann (refererende dommer),

generaladvokat: N. Fennelly
justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

* Processprog: nederlandsk.

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Openbaar Ministerie ved advocaat-generaal ved Gerechtshof, Hertogenbosch, J. J. M. van der Kaaden

— den nederlandske regering ved juridisch adviseur A. Bos, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget

— den franske regering ved sous-directeur C. de Salins, Udenrigsministeriets direction des affaires juridiques, og secrétaire des affaires étrangères J.-L. Falconi, Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved M. H. van der Woude, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 14. september 1995 er afgivet mundtlige indlæg af Van der Feesten ved advokat J. Wouters, Middelburg, af den nederlandske regering ved adjunct-juridisch adviseur J. S. van den Oosterkamp, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget, af den franske regering ved chargé de mission J.-M. Belorgey, Udenrigsministeriets direction des affaires juridiques, som befuldmægtiget, bistået af administrateur civil i Miljøministeriet J.-L. Pons, samt af Kommissionen ved H. van der Woude, bistået af fuldmægtig i Kommissionen S. Bouche, som sagkyndig,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 26. oktober 1995,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 5. juli 1994, indgået til Domstolen den 11. juli 1994, har Gerechtshof, Hertogenbosch, i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen tre præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 1, stk. 1, og artikel 14 i Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EFT L 103, s. 1, herefter »direktivet«).

2 Disse spørgsmål er blevet rejst under en straffesag mod Van der Feesten, der er tiltalt for overtrædelse af Vogelwet af 31. december 1936 (lov om fugle). Han havde på sin bopæl fået konfiskeret nogle fugle tilhørende underarten *Carduelis carduelis caniceps* eller gråhovedet stillids, der var indført fra Danmark, hvorefter han indgav klage over konfiskation for at få fuglene leveret tilbage.

3 Det fremgår af sagen, at ifølge Vogelwet er med visse undtagelser besiddelse, tilbud om køb, køb, udbud til salg, salg, levering, transport, tilbud om transport, import, transitimport eller eksport fra nederlandsk område af de fugle, der tilhører en af de arter, der i vild tilstand har deres naturlige ophold i Europa, forbudt. Forbuddet omfatter desuden produkter af eller fra disse fugle eller fra forarbejdning af dem.

4 Ifølge direktivet og navnlig dettes artikel 5 og 6 gælder der med forbehold af visse undtagelser et generelt forbud mod besiddelse af og handel med alle de fuglearter,

som i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa, hvor traktaten finder anvendelse.

5 Den nationale ret har i forelæggelseskendelsen anført, at *Carduelis carduelis*, eller stillids, selv ligesom flere underarter af den tilhører en fugleart, som i vild tilstand har sit naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa, hvor traktaten finder anvendelse. *Carduelis carduelis caniceps* er imidlertid en underart, der i vild tilstand naturligt kun opholder sig uden for det omhandlede europæiske territorium.

6 Den forelæggende ret har ud fra den opfattelse, at det var usikkert, om de nederlandske regler, i henhold til hvilke fuglene var blevet konfiskeret, udgjorde en korrekt gennemførelse af direktivet, besluttet at udsætte sagen og at anmode Domstolen om en præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:

»1) Kan det forenes med ordlyden af og formålet med direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle med senere ændringer, i særdeleshed med artikel 1, stk. 1, og artikel 14, at en national lovgivning indeholder bestemmelser om beskyttelse af vilde fugle (i direktivets forstand), når det står fast, at disse fugle tilhører en underart, der ikke i vild tilstand på nogen måde har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa, og beskyttes af den simple grund, at (hoved)arten og/eller flere underarter derimod i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa?

2) Har det nogen betydning for besvarelsen af spørgsmål 1), om den pågældende medlemsstats myndigheder sammen med institutioner med den krævede sagkyndskab kan fastslå, at den omhandlede underart slet ikke eller næsten ikke

er til at skelne fra fugle af hovedarten, respektiv skelne fra andre underarter heraf eller fra andre underarter?

3) Såfremt det må antages, at der er tale om en strengere foranstaltning, jf. direktivets artikel 14, har det da nogen betydning, om de i den pågældende medlemsstat beslaglagte fugle af underarten er importeret fra en anden medlemsstat, som selv havde kunnet træffe en strengere forholdsregel, men på det pågældende tidspunkt ikke konkret havde, eller ikke endnu havde truffet en sådan forholdsregel?«

Det første spørgsmål

7 Den nationale ret tilsigter med det første spørgsmål at få oplyst, om direktivet finder anvendelse på underarter af fugle, der kun har deres naturlige ophold i vild tilstand uden for medlemsstaternes område i Europa, når den art, de tilhører eller andre underarter af samme art, i vild tilstand har deres naturlige ophold på dette område.

8 Der skal indledningsvis henvises til anden og tredje betragtning til direktivet, hvorefter

»... [der] på medlemsstaternes område i Europa er ... konstateret en tilbagegang i bestanden af et stort antal vilde fuglearter; denne tilbagegang foregår i visse tilfælde meget hurtigt og udgør en alvorlig fare for bevarelsen af det naturlige miljø, navnlig på grund af, at den biologiske ligevægt hermed er truet«.

»... effektiv beskyttelse af fuglene [navnlig af trækfuglearter, der udgør en stor del af den fælles fuglearv] er et typisk grænseoverskridende miljøproblem, som landene har et fælles ansvar for«.

9 Direktivets artikel 1, stk. 1, indeholder for så vidt angår direktivets anvendelsesområde følgende bestemmelse: »Dette direktiv vedrører beskyttelse af alle de fuglearter, som i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa, hvor traktaten finder anvendelse. Det omhandler bevarelse, forvaltning og regulering af de pågældende arter og fastsætter regler for udnyttelse af de nævnte arter.«

10 Både af de citerede betragtninger og af direktivets artikel 1 og mere i almindelighed af direktivet i det hele taget fremgår det, at direktivet har til formål at tilvejebringe en effektiv beskyttelse af den europæiske fuglefauna, og at denne beskyttelse er opbygget med udgangspunkt i begrebet »art«.

11 I fugletaksonomien omfatter begrebet art pr. definition alle underinddelinger heraf, som f.eks. racer og underarter. Et eksemplar af en underart tilhører derfor altid den art, som den pågældende underart henhører under.

12 Dersom det lægges til grund, at direktivets anvendelsesområde bestemmes på grundlag af det taksonomiske begreb »art«, bliver resultatet, at når en underart i vild tilstand har sit naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa, hvor traktaten finder anvendelse, må den art, som denne underart tilhører, anses for en

europæisk art, og derfor berøres samtlige andre underarter, herunder ikke-europæiske underarter af den pågældende art, af direktivet.

13 Det bemærkes i den forbindelse, at begrebet »art« er ensbetydende med, at der foreligger en biologisk enhed, hvis videnskabelige definition anerkendes i vide kredse og bygger på karakteristika, der er en del af den genetiske arv hos eksemplarer af den pågældende art, men at dette ikke gælder for begrebet »underart«. Hermed betegnes en bestand, der inden for en art adskiller sig fra andre bestande af samme art ved særegenheder, der vedrører deres morfologi, levesteder eller underartens eksemplarers adfærd.

14 I forbindelse med disse konstateringer bemærkes det, at som anført af den franske regering og Kommissionen er eksemplarer, der er opstået ved krydsning af eksemplarer af forskellige arter, sædvanligvis sterile, mens eksemplarer, der stammer fra krydsninger af eksemplarer, der tilhører underarter af samme arter, er formeringsdygtige.

15 Begrebet »underart« ses således ikke at bygge på lige så præcise og objektive kriterier, som de kriterier, ved hjælp af hvilke arterne afgrænses indbyrdes. Der er således undertiden i videnskabelige kredse uenighed om muligheden for at udsondre visse underarter og skelne mellem dem.

16 Af det anførte følger, at direktivet — såfremt kun underarter, der lever på det europæiske område, var omfattet af dets anvendelsesområde, således at direktivet ikke omfattede ikke-europæiske underarter — som den franske regering og den neder-

landske regering samt Kommissionen har betonet, vanskeligt ville kunne gennemføres i medlemsstaterne og således kunne føre til en uensartet retsanvendelse i Fællesskabet. Et sådant resultat ville på den ene side bryde med formålet om effektiv beskyttelse af den europæiske fuglefauna og på den anden side kunne give anledning til konkurrencefordrejninger inden for Fællesskabet.

17 I øvrigt bemærkes det, at såfremt ikke-europæiske underarter frit kunne indføres til Fællesskabet, ville faren for, at eksotiske underarter, der slippes fri i naturen med en kunstig ændring af Fællesskabets naturlige fuglefauna til følge, hvilket navnlig den franske regering og Kommissionen har anført, ikke kunne udelukkes. Dette kan ikke forenes med formålet om beskyttelse af den biologiske ligevægt, jf. omtalen heraf i anden betragtning til direktivet.

18 På baggrund af det anførte skal det første spørgsmål besvares med, at direktivet finder anvendelse på underarter af fugle, der kun har deres naturlige ophold i vild tilstand uden for medlemsstaternes område i Europa, når den art, de tilhører, eller andre underarter af denne art i vild tilstand har deres naturlige ophold på dette område.

De øvrige spørgsmål

19 På baggrund af besvarelsen af det første spørgsmål har det andet og det tredje spørgsmål ikke længere nogen genstand.

Sagens omkostninger

20 De udgifter, der er afholdt af den nederlandske og den franske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Gerechtshof, Hertogenbosch, ved kendelse af 5. juli 1994, for ret:

Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle finder anvendelse på underarter af fugle, der kun har deres naturlige ophold i vild tilstand uden for medlemsstaternes område i Europa, når den art, de tilhører, eller andre underarter af denne art i vild tilstand har deres naturlige ophold på dette område.

Puissochet Moitinho de Almeida Gulmann

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 8. februar 1996.

R. Grass J.-P. Puissochet

Justitssekretær Formand for Tredje Afdeling